

Maa- ja metsätalousministeriö

PL 30

00023 VALTIONEUVOSTO

kirjaamo@mmm.fi

Lausuntopyyntö 2070/01.01/2017

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI ELÄINTEN HYVINVOINNISTA JA LAIEKSI ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

1. Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

STKL ry kiittää mahdollisuudesta tuoda esiin näkökulmia eläinten hyvinvointilain uudistusprosessissa.

Nykyinen, voimassa oleva eläinsuojelulaki on jo osin vanhentunut ja se on ollut uudistuksen tarpeessa pitkään. On hyvä, että laki uudistetaan ja on hyvä, että uudessa laissa keskeisenä tarkoituksena on edistää eläimen hyvinvointia. Uuden lain tulee edistää kaikkien eläinten hyvinvointia, niin lemmikkinä pidettävien lajien kuin tuotantoeläintenkin osalta, kuitenkin mahdollistaen tuotantoeläin-elinkeinojen jatkuvuuden ja kannattavuuden Suomessa.

Suomalainen turkiselinkeino haluaa profiloitua toimialan vastuullisimpana maailmassa. Suomi onkin alan vastuullisuuden, jäljitettävyyden ja sertifiointin edelläkävijä. Eläinten hyvinvointi on turkistuotannon perusedellytys ja kaiken toiminnan ja myös tutkimuksen keskiössä. Lain tavoite edistää eläinten hyvinvointia, lisätä eläinten kunnioitusta ja hyvää kohtelua on yhteneväinen turkiseläinkasvattajien eläintenpidon näkemyksen kanssa. Elinkeino on mittavilla satsauksilla itse kehittänyt monia eläinten hyvinvointia edistäviä toimia, jotka ylittävät nykyisen lainsäädännön vaatimukset. Tärkeimpänä näistä on Euroopan laajuinen turkiseläinten hyvinvointimittaristo WelFur, joka perustuu eri eläinlajeille luodun Welfare Quality -hyvinvointimittariston periaatteisiin. Arviointiohjelma on toteutettu yhdessä riippumattomien tutkijoiden ja viiden kansainvälisen yliopiston sekä sertifiointipalveluja tuottavien yritysten kanssa. Vuoden 2020 alusta kaikilla länsimaisilla turkishuutokauppayhtiöillä on ainoastaan WelFur-sertifioituja turkiksia myyntivalikoimissaan.

Useille tuotantoeläimille on kehitetty Welfare Quality -hyvinvointimittaristo, mutta mittaristoa ja sen vaatimuksia ei kuitenkaan ole otettu kovinkaan laajaan käyttöön muiden tuotantoeläinten osalta. Turkiselinkeino on tässä muita alkutuotannon aloja edellä.

Jo WelFuria ennen Suomen turkiselinkeino on vuodesta 2005 lähtien rakentanut sidosryhmien kanssa yhteistyössä tiukan sertifiointiohjelman eläinten hyvinvoinnille ja koko tuotannolle sisältäen täyden jäljitettävyyden. Käytännössä lähes kaikilla (95%) Suomessa tuotetuilla nahkoilla on Finnish Standards -sertifiointi. Suomalainen sertifiointi (Finnish Standards) pitää sisällään alan omat sertifiointikriteerit, lainsäädännön vaatimukset ja WelFur-kriteerit.

Jokaisella sertifioidulla tilalla tehdään kolmannen osapuolen toimesta koko päivän kestävä auditointi kerran vuodessa. Käynnillä arvioidaan eläinten hyvinvointi, tarkistetaan että lain vaatimukset täyttyvät ja valvotaan, että tila noudattaa elinkeinon asettamia sertifiointivaatimuksia.

Elinkeino on myös luonut turkiseläinten terveydenhuolto-ohjelman, Furevan, sekä tarjoaa jäsenilleen korkeatasoisia laboratorio- ja eläinlääkäripalveluita asiantuntevan diagnostiikan ja sairaudenhoidon turvaamiseksi. Suomen turkiselinkeinon oma laboratorioyhtiö tuottaa palveluja ja tietoa myös viranomaisille.

Lakiluonnokseen on tuotu monia eläinten hyvinvoinnille tärkeitä asioita, mutta kuitenkin laki edelleen keskittyy enemmän eläimen rakennettuun lähiympäristöön ja muihin mitattaviin parametreihin, kuin itse eläimeen ja eläimen hyvinvointiin. On ymmärrettävää, että laissa tulee olla selkeästi tulkittavia kehyksiä toimivan ja yhdenmukaisen valvonnan mahdollistamiseksi, mutta luonnokseen ei ole tuotu edellytyksiä hyvinvoinnin tason tai sen edistymisen arvioimiseen. Turkiselinkeinon näkemyksen mukaan lakiluonnoksessa voisi näkyä enemmän EU:n alkuperäinen tavoite sekä tuotanto- että lemmikkieläinten hyvinvoinnin parantamiseen sekä olemassa olevan Welfare Quality -mittariston hyödyntäminen.

Valvonnan tulkintoja haetaan usein myös lain perusteluista, ja siksi nämä perustelut tulee olla selkeitä ja puolueettomia.

Uuden eläinten hyvinvointilain tulee mahdollistaa elinkeinon omien hyvinvointiohjelmien kehittämisen ja implementoinnin. Laki ei ole hyvinvoinnin mittari, vaan eläinpidolle asetettu minimitaso.

2. Lakiehdotuksen pykälät ja yksityiskohtaiset perustelut

Yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä

Lakiluonnoksen yleisperusteluiden kohdassa 2.1.2 todetaan että ”eläintenpito esimerkiksi tuotantotarkoituksia varten aina sisältää tekijöitä, jotka aiheuttavat eläimelle kärsimystä, eikä tätä kärsimystä voida kokonaan välttää”. Muotoilu on tuotantoeläinaloja syyllistävä, ja esitetäänkin että se muotoillaan seuraavasti: ”Kaikki eläintenpito, sekä tuotantotarkoituksessa että lemmikkinä, sisältää aina tekijöitä jotka saattavat vaikuttaa eläinten hyvinvointia joko heikentävästi tai edistävästi.”

6 § Yleiset periaatteet

Koska lain perimmäinen tarkoitus on suojata eläimiä tarpeettomalta kärsimykseltä, eikä niiden hyvinvointia saa tarpeettomasti vaarantaa, esitämme, että tiloille luvatta tunkeutuminen laskettaisiin eläinsuojelurikokseksi 6 § perusteella. Tiloille luvatta tunkeutujat voivat toiminnallaan tuoda tilalle tartunnallisia sairauksia sekä aiheuttaa normaaleista hoitotoimenpiteistä poikkeavalla toiminnallaan eläimille pelkotiloja, ahdistusta, suurta stressiä ja heikentää näin eläinten hyvinvointia.

8 § Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset sekä 9 § Eläinlajilistojen muuttaminen

Kaikki tällä hetkellä Suomessa kasvatettavat turkiseläimet ovat liitteessä 1 olevassa luettelossa. STKL ry kannattaa sitä, että sallittujen tuotantoeläinten luettelo on hyvinvointilain liitteenä, jolloin sen muutoksista aina päättää eduskunta. On huomioitava, että tuotantoeläinten luettelolistaus vaikuttaa kokonaisuin tuotantoeläinelinkeinoin.

Eläinten kohtelu

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet

Turkiseläinkasvattajat tekevät tilallaan eläimille eläinhoidollisia toimenpiteitä. Minkkien osalta on olennaista, että Aleutian taudin seurantaohjelmaa voidaan jatkaa nykyisellään. Elinkeinon oma laboratorio suorittaa noin 600 000 analyysia vuosittain.

Hopeaketun osalta tehdään pieniä määriä polveutumistestejä.

Lääkitsemisen, rokottamisen, kettujen ja suomensupien osalta keinosiementämisen ja yllä mainittujen toimenpiteiden lisäksi turkiseläimille ei suoriteta muita rutiinitoimenpiteitä.

18 § Välineet, laitteet ja aineet

Työturvallisuuden turvaamiseksi oleelliset laitteet on sallittava tarpeen vaatiessa. Hoitajan turvallisuuden on oltava etusijalla. Apuvälineiden käyttöä kuitenkin pyritään aina välttämään.

Eläinten hoito

22 § Ruokinta ja juotto

Riittävä ruokinta ja veden saanti on eläinten pidon perusedellytys. Jokaisella eläimellä pitää olla jatkuvasti vettä saatavilla ja sitä pitää olla riittävästi janon tyydytykseen.

Nyt lakiluonnokseen kirjattu muotoilu vedensaannista (sopivassa määrin) on myös tarkoituksenmukainen ja siitä on syytä säätää tarkemmin asetustasolla eri eläinlajien kohdalla.

26 § Eläinjalostus

STKL ry kannattaa jalostuspykälän lisäämistä uuteen lainsäädäntöön. Eläinlajikohtaiset asetustason määritelmät jalostukselle tulisi muotoilla tieteeseen perustuen. Turkisalalla on käynnissä useita hankkeita yhteistyössä yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa, jossa mm. eläinten rakennetta ja erilaisten perinnöllisten ominaisuuksien problematiikkaa selvitetään. Elinkeinolla on käytössä myös jalostusohjelma websampo. Tärkeää on se, että jalostukseen käytettävät eläimet ovat terveitä.

Nykyinen eläinkanta on sadan vuoden jalostuksen tulos ja jalostuslinjan muutos ei näy välittömästi, vaan muutaman vuoden viiveellä.

30 § Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

Eläinhoitajien riittävyyden määritelmä tulisi perustua laskelmiin ja turkistilan hoidon osalta on otettava huomioon työvoiman tarpeen vaihtelu kasvatuskauden eri vaiheiden osalta vuoden aikana.

Eläinkilpailut ja -näyttelyt

43 § Yleiset periaatteet eläinkilpailussa ja -näyttelyssä

Turkiseläimet, kuten muutkin tuotantoeläimet, ovat perinteisesti olleet esillä maatalousnäyttelyissä ja messutapahtumissa, joissa yleisöllä on mahdollisuus tutustua turkiselinkeinon muiden tuotantoeläinalojen kanssa.

Maatalousnäyttelyt eivät sovi mihinkään lakiluonnoksen 5 §:n määrittelyistä, eikä lakiluonnoksesta käy ilmi, tuleeko muita näyttelyitä ja kilpailuja koskevia pykäläiä (43 -49 §) soveltaa maatalousnäyttelyihin.

Toivomme, että lakiluonnosta selkeytetään tältä osin, ja että kaikki tuotantoalat voivat jatkossakin osallistua maatalousnäyttelyihin ja esitellä alaa yleisölle.

Valvonta ja tietojen julkisuus

75 § Valvonnan yleiset periaatteet

Valvojien pätevyydestä ei ole tässä uudessa hyvinvointilain luonnoksessa otettu kantaa. On johdonmukaista, että myös valvojalta edellytetään osaamista ja pätevyyttä, kun sitä muilta toimijoilta vaaditaan. Esitämme, että valvojana voi toimia vain Suomessa laillistettu eläinlääkäri. Eläinlääkärillä tulisi olla osaaminen ja pätevyys arvioida eläinten terveydentilaa ja hyvinvointia, ja valvojan osaaminen eri eläinlajien kohdalla tulisi arvioida auditoinnilla.

80 § Läsnaolo-oikeus

Esitämme, että tilan omistajalla on oikeus pyytää mukaan avustaja valvonta- ja tarkastustilanteeseen oman oikeusturvansa takaamiseksi.

3. Muut kommentit

Tulkintalautakuntien perustaminen

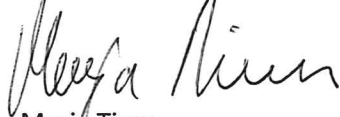
Esitämme perustettavaksi lautakuntia, jossa puidaan tuotantoeläinten osalta lain tulkintakiistoja ja tehdään käytännön linjanvetoja tulkinnoista valvoville viranomaisille. Jokaisen elinkeinoalan lautakunta koostuisi kyseisen elinkeinon edustajista, valvontaviranomaisen edustajista, Eviran edustajista, Aluehallintoviraston eläinlääkäreistä sekä kyseisen elinkeinon sidosryhmien edustajista.

Lautakunnan avulla myös eri alueiden valvonnan tekemät tulkintaerot voitaisiin minimoida tuottajan oikeusturvan ja yhdenmukaisen kohtelun turvaamiseksi.

STKL toivoo lainvalmistelun jatkossa otettavaksi huomioon tässä lausunnossa esitetyt kannanotot.

Vantaalla 27.2.2018

SUOMEN TURKISELÄINTEN KASVATAJAIN LIITTO RY

Marja Tiura
toiminnanjohtaja